

75-річчя члена-кореспондента НАН України М.Я. СПІВАКА

Відомий вчений у галузі вірусології, мікробіології та біотехнології, доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України **Микола Якович Співак** народився 7 січня 1944 р. Після закінчення Ужгородського державного університету працює в Інституті мікробіології та вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України, нині – завідувач відділу проблем інтерферону та імуномодуляторів.

М.Я. Співак визначив морфолого-структурні властивості фагів фітопатогенних бактерій, встановив явище полілізогенії та механізми взаємодії фагів з клітинами хазяїна. Він зробив вагомий внесок у дослідження фізіологічної ролі системи інтерферону в патогенезі інфекційних, передпухлинних та пухлинних захворювань, у створення нових підходів до розроблення біотехнологічних основ синтезу цитокінів та гормонів і конструювання діагностичних тест-систем для ідентифікації вірусних і бактеріальних збудників хвороб людини та сільськогосподарських тварин. М.Я. Співак теоретично обґрунтував, експериментально довів і клінічно підтвердив новий напрям в інтерферонології, пов'язаний з визначенням антибактеріальної та імуномодулювальної ефективності препаратів інтерферону та їх індукторів при бактеріальних інфекційних захворюваннях. Запропоновано нову гіпотезу щодо універсального механізму інтерферогенезу, в основі якого лежить локальна деформація певної ділянки мембрани клітин з подальшим залученням регуляторної системи вторинних клітинних месенджерів. М.Я. Співак працює над розробленням біотехнологічних засад конструювання діагностичних тест-систем для ідентифікації збудників вірусних та бактеріальних інфекцій на основі рекомбінантних білків вірусів людини і тварин.

Останнім часом Микола Якович зосередився на з'ясуванні механізмів стійкості цінних сільськогосподарських культур до вірусних уражень. Виділено та охарактеризовано два нових рабдовіруси рослин, які мають антигенну спорідненість до зоорабдовірусів (вірусу сказу та вірусу везикулярного стоматиту людини). Ці віруси задепоновані в Українській колекції мікроорганізмів.